

СПОРТНА МИСЖЛ

ПЕРИОДИЧЕН ЛИСТ ЗА ТУРИЗМ И СПОРТ.

Администрация и редакция: „Франга“ 36.
Ръкописи не се връщат.

Уредник:
П. Господинов

Абонамент за тримесечие 10 лева.
Отделен брой 2 лева.

За природата

От Томас Карлейл.

Природата, както и свинкожт, е пълна женствена хубост и нежност. Тя има лик и гърди на богиня, но тяло и нокти на лъвица. Тя сияе с небесна красота, тъй като в нея се тай небесен ред и вечна мъдрост, ала в същото време тя е тъмна, мрачна, дива, немилостива, и това е нейната адска страна. Тя е богиня, ала в очи, наполовина още неосвободена, безформена и хаотична. И нима тя ни задава въпроси? Всеки човек тя меко, ала непреклонно и всекидневно го запитва: „Разумяващ ли ти значението на днешния ден? Знаеш ли що можеш да сториш, докато трае той, как мъдро да го употребиш?“ Както и да наричате тази велика, незнайна богиня, пред чийто нозе ние живеем и се борим — природа, вселена и съдба, за един човек мъдр и смел, който разрешава нейната гатанка и изпълня нейната повеля, тя си остава като една небесна невяста, а за немеещия пред нея, тя е един всеунишожаваш неприятел. Отгатни гатанката ѝ, и тя ще бъде с тебе и тебе ще ти бъде добре. Ако ли не можеш да ѝ дадеш отговор, или пак безгрижно минаваш покрай нея, тя сама ще ти я разреши, ала иначе със зъби и нокте . . .

Мисли върху алпинизма

Om Sigi Lechner.

Алпинизма е едно съчетание от спорт и слада. Благотворното действие на това съчетание върху нашето телесно и душевно здраве е така общопознато и понятно, че аз едва бих могъл да кажа нещо повече. Но трябва да се знае, че алпинизма в своята същност не прекрачва ни едно от тия две основни линии — да се изроди в един спортен фокус или пак да се приравни само на една приятна природна наслада.

Да търсим природно наслаждение сред планините, без да се борим с пречките, които го придвижват, означава че сме далеч от истинския алпинизъм; също така и изкачването по планините във формата на спорт, макар да може да бъде интересно, обаче е един беден и извратен алпинизъм.

Интересно е, че алпинизма води своето произхождение от Германия. Причината затова е че немца има едно особено дълбоко вътрешно съвящане на природата и един непреодолим стремеж за странствуване. Действително англичаните и италиянците допринесоха твърде много за изследване на Алпите, но това е било все пак дяло на спорта, или е обслужвало географически цели, но рядко алпинизма. Германското своеобразие беше, което доволи идеята за алпинизма и си създаде от нея цял мир, широк и пълен с най-големи чудеса.

Немецът вътрешно е сраснал с всичко онова, което определя алпинизма и затова алпинизма днес може да се отбележи като една изразна форма на особения немска култура.

Алпинизма — това е едно стремление на човека, откържащ се от всекидневните си писмени занятия за да се възроди сред природата и от нея да почерпи сили за всекидневните си борби в живота. Защото само природата може да възпитава човека: тя подхранва неговите мисли и блянове, неговите знания и фантазия; тя го учи и му помага да тачи всички тия дарове, скрити в самия него, като го кара всяка да остава верен на себе си. Същевременно съзнанието, че само едно калено чрез спорта тяло и нерви, укрепени чрез хладнокръвие при най-големите трудности и припътствия в живота, е именно онуй, което ще ни донесе близкото бъдеще. Възпитание и независимост на характера, главната задача на днешното модерно училище, се постигат именно чрез алпинизма, който препоръчваме сега, аз и моите съмишленици.

Немският алпинист е оня необходим за Германия тип, който Англия, съобразно нейното ограничено съвящане е възплотила в лицето на спортсмена (Sportsmann).

През. от немски: Ст. Стайков.

Спортна или партийна дейност

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА - ВАРНА

ПЕРИОДИКА

631

Добролив.

1922 г.

Всяка партия е като нравствено смукalo, което лека полека изсмуква на хората всичката съвест и всичкият разум Ибсен.

Между спортните организации се забелязва от скоро време известно смущение. Причината за това се дължи на обстоятелството, че една шепа социалствуващи внасят раздори между членовете на спортните здружения, като се стараят всячески да ги разубедят в досегашния ход на дружествената им дейност. Те разпространяват между съществениците на спорта и в средата на спортсъстите легендата, че днешните спортни организации по същество били капище на буржоазията. За тази цел те не подбират ни средства, ни начини, само и само, като очернят противниците си да постигнат своята цел.

За да изясним и подчертаем своята мисжл, в следващите редове ние ще се позовем за сега само на някои факти и на по-типичните им своеобразни разбирания. — Партизаните на социал.-комунистическия спорт твърдят, че спорта е лукс, а също временно апелират към съчувствениците на спорта да основават „червени“ спортни организации! Очевидно е след гореизложеното, че тяхната интимна мисжл е да разрушат досегашните организации и така, на тяхното място, да положат основите на „новите“ социалистически организации. Но преди да влизаме в подробните на интересуващия ни въпрос, нека се помъжчим да се ориентираме добре върху положението, в което ни поставят нашите противници и след това да се постараем да си изясним в какво се състои интимната същност на въпроса и какви също техните истински намерения.

Нека видим имат ли нашите противници реални основания, на които да базират своята конспиративна дейност? Могат ли те да разчитат на някакъв успех и въобще, ако те действително са логични в своите действия, от гледището на спорта, в свръзка с интересите на отделните спортсти, коя — спортната или партийната дейност — е за предпочитане?

Предварително обаче за да се изясним по-добре върху същината на работите, ние мислим, че трябва да се справим с някои вътрешни въпроси, така или инж. свързани с въпроса, които ни интересува. Най-напред нека видим — спорта лукс ли е или насяща необходимост? След това — от какво значение е той за человека и въобще в каква зависимост се намира неговата полза по отношение вишите потреби на духа и насящите нужди на човешкото тяло?

* * *

Човек играе за да даде храна на организма си. На всички е известно, че здравият организъм иска движения, както здравият стомах — храна. Така че — от една страна, за да се предпазим от заболявания, ние играем и по този начин усилваме тялото си, от друга страна — човек играе за да си заздрави организма, като спазва за целта известни хигиенични правила и специални др. някои условия при играта. — След всичко това нека партизаните, които апелират към същността на спорта, че спорта е лукс, инициативата — може ли да бъде лукс това, което е необходимо и насящо за человека? За да бъдат последователни — по аналогия — те ще трябва да докажат, че употреблението на водата, хлябът, сънят и пр. също така лукс за човешкото тяло. Защото значението на спорта се равнява приблизително също значението, което имат хляба и пр. за човешкия организъм. При това не трябва да се изпуска из предвид, че когато се оспорва значението на спорта, като се отложествява като цялостен и даже вреден, застъпниците на това гледище не само, че отричат неговото физиологич. и физическо значение, но даже го отричат като спорт т. е. като образователен елемент.

По този въпрос ние нагледно конкретизирахме вече своето гледище, затова считаме за излишно да се разпростираме повече.

Но ако спорта е от голямо значение за тялото и за интелекта въобще, пита се — в какво отношение се намира той с значението, което има например образуванието за человека, от една страна и от друга — храната за човешкото тяло? — Излишно е да се разпростираме по този въпрос на джлго. Известна е на всички съвременната максима: *mens sana in corpore sano* (здрава душа в здраво тяло),

от която логически следва, че само в здравото тяло може да има здрава и солидна душа, която да подава на духовно усъвършенство и нравствено превъзмогване и обратно. Известно е също така, че за здравото тяло са потребни — здрава храна и смислена игра. — Но това също толкова очевидни истини в днешно време, че ние губим даже охота да ги доказваме!

* * *

Сега нека видим — истина ли е че нашите спортни организации са капище на буржоазни предразсъдци и традиции? — Най-напред, обаче, за правилното поставяне на въпроса, както и за всестраното му осветление, нека видим — дават ли днешните организации някаква преднина на буржоазните синове и въобще — кои са основните доктрини, върху които лежи днешната настройка на нашите клубове и организации? Ние мислим че отговора на този въпрос ще ни разкрие достатъчно ясно, дали въобще днешните организации имат класов характер или пък напротив, че те са чисто културно-просветни организации без сянка от партизанщина. Така, макар косвено, ние ще се доберем до отговора на интересуващия ни въпрос.

Който е прегледвал уставите на спортните организации ще да е забелязал без друго — от една страна, улесненията, които се правят на бедните, и изключителните предимства — от друга, под режима на които са поставени безогледно всичките членове при равни права, и власта на контролната власт — от трета страна, ползываща се с изключителни права и акредитиви. При това положение на работите потребна е само откровеност, добросъвестност и елементарна нравственост за да не се прекриват умишлено фактите и да не се икономисва истината. Щом въпросите са сложени така, ние мислим че е изключена всяка възможност за замързене и натрапване от страна на отделни членове или пък от страна на настоящелствените тела, пък били те най-после и някои други инстанции, ползвщи се с особени, изключителни права и привилегии. А там, дето няма привилегии и специални акредитиви, дето напротив е дадена повече свобода на индивида — където не се спънява с нищо проявата на индивидуума и колективитета — нима може да става дума за буржоазност и назадничност, както обичат да мислят някой? Напротив ние мислим, че уставите на повечето спортни организации стоят по тактика и по идеяност много по близо до демокрацията, социализма и большевизма, отколкото — до буржоазията. Защото спорта по същество не търпи политически и др. съюзи и обединения, а повече — конфедерация и съглашения. Преди всичко за да се развива, на една спортна организация е необходимо да бъде самостоятелна. Тази демократичност лежи по отделно във устава на всяка организация, дето за всеки спортст за да се развива му също необходими минимум свободи. Даже спортните правила нямат характер на доктрини. Напротив, на всеки спортст по отделно е дадено право, по лично усъмнение и разбираелство да направлява топката, като често се удобряват даже и чисто формални, технически нарушения на правилника. Така че ние мислим в противест на мнозина, може би, че демократичността в днешните спортни организации е абсолютно необходима. Ние мислим още, че тя се обуславя не от някаква преднамерена цел, а просто — тя се налага, поради естеството и характера на самия спорт. — Прочие това са фактите. Само слепите и фанатиците т. е. тези, които обикновено обичат да

икономисват голата истина за свои егоистични и чисто партизански цели, — само те немогат да я видят, защото те вжобще не могат — и да искат — да виждат.

Това ни говори простата и очевидна истина. Нас ни е просто чудно! Толкова ослепително очевидна е тази истина, че просто невероятно е как може да има за нея две деаметриално противоположни мнения.

Следва краят.

Есен

От Д. Мар. Люляков.

Есен, печална, хладна есен . . .

Небето, потънало в мъгла, като че ли е слязло низко долу на големия град, готово да го удави в своята необятност. От ржбестите покриви на грамадните здания бавно се спуска мъглата чак долу, до мокрите лжскави тротуари и малки, ситни кашцици леко се откъсват от нея . . . сякаш сълзи от хиляди разплакани очи.

Есен, печална, хладна есен . . .

Потръпнали от студ, миновачите бързат насам нататък, всеки по своя път . . . Жени, мъже . . . те всички носят в себе си своята тиха скръб или безбрежна радост и бързат . . . към своя край! И всеки му се иска да вярва, че все някога ще сети дъжа на отдавна бленуваното щастие . . .

Есен, печална, хладна есен . . .

Тя разстила своята сива мантия над земята, тя притиска в своите хладни лапи сърдцата на хиляди страдалци.

И моето, и моето сърце!

Аз бавно крача по мокрия тротуар, близкam се в миновачите и търся с очи в мъглата никога неиздаданото лице.

Къде е то?

Есен, моята тъжна есен . . .

Отива си денят и иде нощ, и иде нощ на сълзи и самотност . . .

И тръпна аз и жадно вливам поглед в сивата мъгла и търся, търся никога невижданото още!

А може би, това си ти дете!

Сред природата

От Розмалин.

В дрямка сладостна ноща очите ни притвори, душите морни в съни несетно поласка, — към дена в безмълвие вратата тя затвори и рой по рой на пир звездите приласка.

*

Де ли морни днес ще свърнем в от почивка: над цветни губер негде ли загубени в ноща? под топлата ли обайваща завивка! дали залутани сред безпредяла негде в пустоща?

Лилия

От Х. Хайн.

Люлей се лилия в водата на езерото край брега; приветства я окол луната с любовна, сладостна тъга.

Свенливо тя главица свежда в вълните тихо що трептят, и пред нозете си съглежда там бедния приятел бляд. . .

Прев. от немски: Ев. Тодоров.

Природата у П. К. Яворов

От П. Господинов.

Природата, като самостоятелен мотив в творчеството на П. К. Яворов, заема почти незначително място, макар че неговият темперамент да благоприятствува за нейното по-детайлно художествено възпроиздаване. Там, където лирата на Яворов дава природни настроения и мотиви, в повечето случаи, те са помошно средство, чрез което той, по един или друг начин, се домогва да ни разкрие по възможност хармонично и пластично ландшафта на своите преживявания и духовни потреси. За тази цел Я. възпроизвежда природата най-вече, като фонд на произведенията си или пък, като се стреми чрез нея символно да ни раздипли тайниците на душата си и своите потайни и съкровени възжаления. Така, вдълбочен в неизведените дебри на своята душа и в своите сиротни преживявания, за Яворов представленията му за природата не се явяват като отделно чувство — поетическа изповед или романтическа екзалтация, а почти винаги — като рамка на определена идея, образ или настроение.

Почти винаги, когато чувството е кондензирано в душата на поета, най-често под неговия силен нагон, Я. прибягва към природата за неговото конкретно изразяване. За Яворова природата е един неизчерпаем рудник от най-разнообразни настоешища ~~— пъст отбручен, азма, безмълвие, човък про~~ лет, развлнувано море, мензухар и т. н. Така, в разните състояния на природата, Яворов възползва себе си като ѝ символизира своите чувства, идеи и настроения или пък като търси поетическо единение с нея, разкривайки ни в нейните разни състояния своите собствени болки и купижи. Първоначално единението на Я. с природата е чисто външно (единение по настроение), след това минава в нов фазис, при което се губи в символизацията на чувството, а в по-сетнените му работи — то достига до градуса на пантеистическото схващане и единение с вечното единство на природата. Тука ясно може да се посочи на еволюцията у Яворов, както по отношение нейното оригинално схващане, така също и по отношение начина на нейното възпроиздаване.

Интересно е да се проследи генезиса и еволюцията у Яворова до неговото зряло и пантеистическо схващане и художествено възпроиздаване на природата. Макар с няколко бегли щрихи в следващите редове ние ще се постараеш нагледно да илюстрираме това.

Както казахме вече, първоначално Яворов наивно удохотовява природата, като придава живот на цветята, на ручея, на дърветата и т. н.

Къдрав, лих поток се пени,
Блъска се от бряг на бряг;
Плахо папрати зелени
Гледат лудия му бяг.

И топола там висока
На едина бряг расте,
А отвъд, над потока,
Злак — бръшляна вий листе.

Ден и нощ бръшлян посяга
Към тополина снага,
Вейки гъвкави протяга
С умолителна тъга.

И топола се навежда,
Щомка вятър полъхти,
Нежно към бръшлян поглежда
И приветно му шепти.

Но потока с яд го тласка
До когато го отбий...
И бръшлян не може с ласка
Гиздосия да обвий.*)

(Подир сенките на облаци* стр. 13—14.)

Този начин на третиране природата е най-долния стадий в развитието на Яворовото съвящане за природата. По това времето той рисува в някой свои произведения безжизнено и фотографично природата, без да ни даде нито даже най-елементарното природно чувство. Минават обаче годините на младостта, после живота му устройва своя кървав празник — поета пробдява не една безсъжна нощ и ето че един ден се събужда съвсем нещастен и самотен. И веднъж когато среща своята сянка край морския бряг той се ужасява. Така се помрачава душата на поета. После ние го виждаме, вдълбочен в себе си, интуитивно да търси начини и средства да ни раскрие чрез природата себе си. Така поета създаде своите чудни картини от природата, напоени с кондензирано чувство, същевременно красноречив и пластичен израз на наболелите му болки и страдания. Защото вдълнението на Я. иде в повечето случаи непосредствено от неговото лично аз и следователно природата му служи само като декоративно средство, — нещо като сенките в картината, чрез които художни се стреми да ни се открие малко или повече, но почти

винаги с тенденция да ни загатни и раздипли тайната на своите преживявания. Преди да дойде обаче до пантенистичкото възсъждаване на природата у Яворовото творчество се наблюдават много случаи, които определят неговия преход, като ни разкриват неговия оригинален начин на третиране природата, като ни загатват същовременно и за неговия пантенистически мироглед. (Сравни „Безмълвна нощ и адски мрак“, „Денем призраци мъгливи“ и пр.). Между това гореозначените стихотворения показват още че поета може да се въживява в природата и чрез нея да ни рисува себе си. Това положение е намерило своя най-плъстичен израз в стихотворението „Молете неуморно“. (Подир сен. на облац. стр. 211).

Молете се на царя — Златокъждър ден, — владика сребролик
Над черното безмълвие: Молете се на царя,
Когато рано той, в роса изкъпан ден, ликуващ
приотваря
На родния възток кристалните врата...

Обаче несравнено по-хубави са по своята художественост стихотворенията, в които поета сравнява своята участ с несчетата у природата, както е случая например в стихотворението „Теменуги“ („П. с. на облац.“ стр. 96), най-вече в

Лист отбрулен, Бог знай де го
Вятъра завлече...
И сирача

* Виж също така: „Тиха весела градина“ с продължение „Зайде слънце, нощ лойде“..., „Чак до облаците горе“, „Стоя загледан“..., „Духна вятър от усон“... и др. — в сбирката „Стихотворения“.

Тай отмина на чужбина —
Сам, далече.
Лист отбрулен, мир за него
В някоя долина...
Кой го чака
Та сираче да заплаче
По родина?
(Подир сенките на облаци*, стр. 16.)

Това единение с природата обаче не задоволява поета и той отива по-далече. Стремейки се по необходимост релефно и пластично да изобразява себе си, Яворов се натъква на „природната“ душа. Така Я. стана пантенист. От тогава нататък за него природата е вече удохотворена от „вечната“ душа, част от която той счита и своята и затова в тиха надвечер или

Когато майка нощ покрие тъжно
С косите си разпуснати земята —
неговата душа се възражда, отвратена от дразните на живота, сред малчанието на природата. Именно тогава щаслива душата му копнееща се слива

С великата копнееща душа
На майката природа.

Тогава света му се вижда хармоничен и чист; поета го съзерцава с духовните си очи, при което дразните на живота престават да съществуват, защото

Тогаз духът в смирение разбира
Тъмата в толкоз светлина;
Тогаз духът в смирение постига
Зарята в толкоз тъмнина.

(Подир сенките на облаци* стр. 137—8.)

Из чужбина.

Австрия — Виена.

Последните състезания между футболните клубове са дали съвършено неочекани резултати:

Rapip — най-силният виенски спортен клуб е бил от най-слабия (от първия дивизион) *Ostmark* с 5:3 и от предпоследния *Admira* с 3:1. Също *Wienna* напоследък би *Rapid* с 3:1.

Следствие на горните резултати *Rapid* губи първото място в лигата. Долната таблица дава резултатите от състезанията в края на декемврий.

Клубове	Игри	Спечелени	наравно	изгубени	Голове	Точки
<i>Sport klub</i> ¹⁾	играл	11	7	2	25	13 16
<i>Hakoah</i>	"	12	6	4	2	30 21 16
<i>Rapid</i>	"	11	7	1	3	35 25 15
<i>Hertha</i>	"	10	5	3	2	16 13 13
<i>Amateure</i> ²⁾	"	12	6	1	5	27 20 13
<i>Wacker</i>	"	11	4	4	3	16 14 12
<i>Wienna</i>	"	12	4	4	4	18 20 12
<i>W. A. F.</i>	"	12	5	1	6	13 28 11
<i>Rudolfsburg</i>	"	12	2	7	3	18 18 11
<i>Floridsdorf</i>	"	11	3	2	6	21 25 8
<i>Admira</i>	"	12	3	2	7	23 28 8
<i>Ostark</i>	"	12	3	2	7	18 29 8
<i>Simmering</i>	"	12	3	1	8	19 31 7

(таблицата из „Illustriertes Sportblatt“ № 51)

Англия — Лондон.

Последните резултати от състезанията на лигата са в полза на *Aston Villa* — *I. Burnley* — *II* и *Arsenal* — *III*. *Aston Villa* почти винаги взема първото положение.

* До скоро време 7 по ред в Виена.

²⁾ До преди 2 месеца бе вторият клуб в Виена.